

ÉLETRAJZI ADATOK:
CSÁKY KÁROLY EMMÁNUEL, Gróf
(1852 - 1919)

Kőrösszegi és Adorjáni Gróf Csáky Károly Emmánuel Sopronban, 1852. júl. 24-én ősi nemesi család gyermekeként látott napvilágot. Apja gróf Csáky Emmanuel császári és királyi kamarás, anyja Buddeus Karolina volt. Számos felmenője lépett egyházi pályára, és a család több püspököt és egy bíborost is adott az egyháznak, több rokona pedig szentség hírében is állt. Családja után a kőrösszegi és adorjáni előnevet viselte.

Elemi iskoláit Sopronban végezte, majd tanulmányait a jezsuiták kalksburgi gimnáziumában folytatta, ahol tanulmányai és magaviselete miatt a tanári kar a Mária-kongregáció prefektusává nevezte ki. Itt érlelődött meg papi hivatása. A tanári kar fölterjesztésére Rauscher bécsi érsek jutalommal tüntette ki. 1870-ben, az esztergomi szemináriumban kezdte meg filozófiai és teológiai tanulmányait.

Simor János érsek 1875. július 25-én szentelte pappá Esztergomban. Egy évig Tardoskedden volt káplán, ezt követően 1876-ban az érseki aulába hívta udvari káplánnak. 1880-ban Esztergom városa a vagyonos arisztokrata papot választotta plébánosnak, ez év április 27-én esztergomi kanonoki stallumot kapott. 1889. december 20-án csolti címzetes apát lett. Ezt követően hat év múlva 1895. július 31-én kursolai címzetes püspöki címet kapott, majd egy évvel később 1896. február 4-én nyitrai főesperes lett.

A Pápa 1900. április 19-én megerősítette a váci megyéspüspöki kinevezését, ezt követően június 17-én Esztergomban szentelték püspökké. Székét augusztus 5-én foglalta el. Amikor átvette az egyházmegyét, annak 120 plébániája volt, ebből tiszta magyar 91, német 1, magyar-német 8, magyar-tót 24, magyar-német-tót 9. Mellettük 13 lelkészség működött. A szerzetesrendeket nem számítva 240 pap tevékenykedett. Az apácák száma megközelítette a 160-at. A székesegyházi káptalan 12 főből állt. A hívek száma 650.000 körül mozgott. A püspöki székhelyen két plébánia működött. Az új püspök hatalmas munkaterülettel rendelkezett. A napi igazgatási feladatokon azonban túl tudott tekinteni, s az Oltáriszentség, mint központ köré rendeződtek lelkipásztori intézkedései. Újjászervezte a Váci Központi és Egyházmegyei Oltáregyesületet, bevezette a plébániai örökimádást. Tizennyolc községben alapított új plébániát, vagy lelkészséget. A Karolina-iskola alapításával egyszerre emlékezett édesanyjára és segítette a tanügyet. X. Piusz pápa, látva buzgóságát, neki és utódainak a váci püspöki széken megengedte az érseki pallium és kereszt használatát. A világháború alatt tizenöt katona részére hadikórházat szervezett és maga biztosította az anyagi fedezetet. A szemináriumot szerette volna nagyobbítani, de tervét nem válthatta valóra, mert 1919. február 17-én meghalt.

Munkái:

A gr. Herberstein-Illésházy-féle hölgyalapítvány. Pozsony, 1886.; Statuta foundationum pro stipendiis scolasticis. Esztergom, 1891.; Hit, remény, szeretet, Bp., 1903.; Allocutio praesulis Vacensium, Bp., 1904.; A bánatról, Vác, 1906.; Nagybőjti beszéd, 1906.; Elmékedések melyeket a hölgyközönségnek Váczon tartott, Vác, 1901, 1906.; Esketési beszéd, Bp. 1907.

Forr.:

Váci Közlöny 1900. január 21. 2., február 25. 1.; Váci Hírlap 1919. február 19. 1., február 23. 2.; Váci Közlöny 1919. február 20. 2.; A nagykátai esperesi kerület papságának emlékirata, Vác, 1901.; A katolikus Magyarország 1001-1901, III., Bp., 1902., 747-49.; Értesítő a Váci Egyházmegyei és Központi Oltáregyesület szervezéséről, Bp., 1902.; Toldy Jenő memoranduma Kiskunfélegyháza iskolai alapítványairól, Kecskemét, 1910.; Csáky Károly Emmánuel gróf váci püspök 1910-1919. Vác, 1911. 40-57, 74-91, 102-129; Chobot Ferenc, A váci egyházmegye történeti névtára II., Vác, 1917. 667-672.; Tragor Ignác, Vác műemlékei és művészei, Vác, 1930. 65.; Eckhardt Ferenc, A püspöki székek és káptalani javadalmak betöltése Mária Terézia korától 1918-ig, Bp., 1935. 60.; Váci egyházmegyei almanach, szerk. Bánk József Vác, 1970. 194-196.; Viczián János, Csáky Károly Emmánuel, in Magyar Katolikus Lexikon II., szerk. Diós István, Budapest, 1994, 332-333.; Ónodi Márta, A kiskunfélegyházi Constantinum leánynevelő-intézet krónikája (1919. december – 1923. augusztus), Kecskemét, 1999. (Bács-Kiskun megyei levéltári füzetek XII.); Dabóczi Viktória, A magyar és német lakosság viszonya Verőcén a nyelvhasználat tükrében a 19. században egyházi források alapján, MEV, 2008/3-4. 40.; Beke Margit, Az esztergomi főegyházmegye papsága 1892-2006. Szent István Társulat, Bp., 2008. 124-125. Szinnyi II:149. - Pallas IV:596, XVII:313. - Zelliger 1893:69. - Némethy 1894:523. - Kollányi 1900:516. (V. 9: pozsonyi knk., 1888: esztergomi knk.) - Ogy. alm. 1901:12, 1905:13, 1906:5; 1910:25. - Cs. K. E. gr. váci pp. 1910-1919. Vác, 1911. - Gulyás IV:579. (†febr. 16.)

Könyv-, és kézirat hagyatéka megtalálható a Váci Egyházmegyei Könyvtárban.

Váci Egyházmegye